

Lineaarialgebra ja matriisilaskenta II
Helsingin yliopisto, matematiikan ja tilastotieteen laitos
Syksy 2012
Harjoitus 2

Tehtävien viimeinen palautuspäivä: pe 9.11.2012 klo 18.00
Korjausten viimeinen palautuspäivä: pe 23.11.2012 klo 18.00

Tehtävä 18 on hieman haastavampi tehtävä, ja voit korvata sillä minkä tahansa tähdettömän tehtävän.

Tehtäväsarja I

1. Osoita, että joukko $W = \{(x, y, z) \in \mathbb{R}^3 \mid |x - y| = |y - z|\}$ ei ole vektoriavaruuden $\mathbb{R}^3$ aliavaruus.
2. Osoita, että vektoriavaruus $\mathbb{R}^{2 \times 2}$ on seuraavien vektoreiden virittämä:
$$B_1 = \begin{bmatrix} 1 & 0 \\ 1 & 0 \end{bmatrix}, B_2 = \begin{bmatrix} 0 & -1 \\ 0 & 1 \end{bmatrix}, B_3 = \begin{bmatrix} 0 & 0 \\ 0 & 1 \end{bmatrix}, B_4 = \begin{bmatrix} 0 & 0 \\ -1 & 0 \end{bmatrix}.$$
- 3.* Onko joukko $W = \{a + bx + cx^2 \mid a, b, c \in \mathbb{R}, a + b + c = 0\}$ polynomiavaruuden $\mathcal{P}$ aliavaruus?

Tehtäväsarja II

4. Osoita määritelmän perusteella, että kuvaus $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = x + 1$ ei ole lineaarinen.
5. Onko kuvaus $G: \mathbb{R}^2 \rightarrow \mathbb{R}^2, (x_1, x_2) \mapsto (|x_1|, |x_2|)$ lineaarinen?
6. Onko kuvaus $L: \mathbb{R}^2 \rightarrow \mathbb{R}^4, L(x_1, x_2) = (x_1, x_1 + x_2, x_2, 2x_1)$ lineaarinen?
7. Onko kuvaus $D: \mathbb{R}^{2 \times 2} \rightarrow \mathbb{R}, D(A) = \det(A)$ lineaarinen?

Tehtäväsarja III

Tehtävissä 8–10 oletetaan, että $L: \mathbb{R}^2 \rightarrow \mathbb{R}^2$ on lineaarikuvaus, jolle pätee $L(1, 0) = (1, 2)$ ja $L(0, 1) = (-1, 1)$.

8. Määritä $L(3, -2)$.
9. Havainnollista kuvan avulla vektoria $(3, -2)$ luonnollisen kannan vektoreiden lineaarikombinaationa. Mitkä ovat vektorin koordinaatit? Piirrä toinen kuva vektorista $L(3, -2)$ vektoreiden $L(1, 0)$ ja $L(0, 1)$ lineaarikombinaationa. Miten vektorin $(3, -2)$ koordinaatit näkyvät toisessa kuvassa?
- 10.* Oletetaan, että $a, b \in \mathbb{R}$. Määritä $L(a, b)$.
11. Etsi matriisi, jonka määräämä lineaarikuvaus on

$$T: \mathbb{R}^2 \rightarrow \mathbb{R}^3, (x_1, x_2) \mapsto (x_1 + x_2, 2x_1 + x_2, 3x_1 - 2x_2).$$

Tehtäväsarja IV

Tarkastellaan kuvausta $L: \mathbb{R}^3 \rightarrow \mathbb{R}^2$, $L(x_1, x_2, x_3) = (x_1 + x_3, x_1 - x_2)$.

12. Osoita, että L on lineaarikuvaus. Voit joko käyttää lineaarikuvauksen määritelmää tai keksiä matriisin, jonka määräämä kuvaus L on.
13. Näytä, että vektori $(1, 1, -1)$ on ytimessä $\text{Ker } L$.
14. Etsi kaksi muuta vektoria, jotka ovat ytimessä $\text{Ker } L$.

Tehtäväsarja IV

Tutkitaan vielä tehtävän 2 matriiseja.

15. Osoita, että jono (B_1, B_2, B_3, B_4) on vapaa.
16. Osoita, että (B_1, B_2, B_3, B_4) on avaruuden $\mathbb{R}^{2 \times 2}$ kanta. Määritä matriisi, jonka koordinaatit tämän kannan suhteen ovat $-1, 4, 3$ ja 5 .

Tehtäväsarja V

17. Määritellään positiivisten reaalilukujen joukossa $\mathbb{R}_+ = \{x \in \mathbb{R} \mid x > 0\}$ yhteenlasku $\oplus$ ja skalaarikertolasku $\odot$ seuraavasti: jos $x, y \in \mathbb{R}_+$ ja $c \in \mathbb{R}$, niin

$$x \oplus y = x \cdot y \quad \text{ja} \quad c \odot x = x^c.$$

Näitä laskutoimituksia tarkasteltiin jo harjoituksen 1 tehtäväsarjassa IV. Osoita, että vektoriavaruuden määritelmän ehdot 5 ja 7 pätevät joukossa $\mathbb{R}_+$, kun se on varustettu yhteenlaskulla $\oplus$ ja skalaarikertolaskulla $\odot$.

Ylimääräinen tehtävä

Seuraava tehtävä on hieman haastavampi. Sen tekemällä voit korvata minkä tahansa tähdettömän tehtävän. Voit toki tehdä sen vielä muiden tehtävien lisäksi, jos kaipaat lisäpuuhaa.

18. Tutkitaan funktioavaruuden $\mathcal{F}$ osajoukkoa $\mathcal{F}_d = \{f \in \mathcal{F} \mid f \text{ on derivoituva}\}$. Osoita, että $\mathcal{F}_d$ on vektoriavaruuden $\mathcal{F}$ aliavaruus. Näytä, että derivointikuvaus $L_d: \mathcal{F}_d \rightarrow \mathcal{F}$, $f \mapsto D(f)$ on lineaarikuvaus.